

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 08, 2019

Nummer 8, 2019

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:309](#) 05-03-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:296](#) 05-03-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:304](#) 05-03-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2226](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2229](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2244](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2237](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2252](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2230](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2240](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2246](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2233](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2241](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2247](#) 04-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2223](#) 04-12-2018

RECHTSPRAAK

Hoge Raad herhaalt relevante overwegingen uit ECLI:NL:HR:2016:456 met betrekking tot eisen aan ‘ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding’ voor geslaagd beroep op noodweer(exces).

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer(exces) ten aanzien van [betrokkene 1].

Voor noodweer is vereist dat de verdediging is gericht tegen een ‘ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding’. Van een ‘ogenblikkelijke’ aanranding is ook sprake bij een onmiddellijk dreigend gevaar voor een aanranding. Enkele vrees voor zo’n aanranding is daartoe echter niet voldoende. De gestelde aanranding moet in redelijkheid beschouwd zodanig bedreigend zijn voor de verdachte dat deze kan worden aangemerkt als een ogenblikkelijke aanranding in de zin van artikel 41 Sr. Onder omstandigheden kan ook sprake zijn van de aanranding van een ‘lijf’ indien de bewegingsvrijheid wederrechtelijk wordt beperkt (vgl. HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte bij thuiskomst in de woning waar zij verbleef, geheel onverwacht werd geconfronteerd met drie personen, onder wie [betrokkene 1] en [betrokkene 2] en dat sprake was van een overtalsituatie in een kleine ruimte waardoor de bewegingsruimte voor de verdachte beperkt was. Voorts heeft het hof vastgesteld dat [betrokkene 2] probeerde de tas van de verdachte uit haar handen te trekken, waardoor een worsteling ontstond waarin de verdachte [betrokkene 2] met een pannendeksel sloeg, [betrokkene 2] in de vinger van de verdachte beet, [betrokkene 1] probeerde de pannendeksel van de verdachte af te pakken en de verdachte [betrokkene 1] met de pannendeksel sloeg.

Het oordeel van het hof dat geen sprake is geweest van ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding door [betrokkene 1] vanwege de enkele omstandigheid dat het niet aannemelijk achtte dat de verdachte door [betrokkene 1] is geslagen, is niet zonder meer begrijpelijk, gelet op wat het hof heeft vastgesteld omtrent de gang van zaken in de woning en in aanmerking genomen dat door en namens de verdachte is aangevoerd dat [betrokkene 2] en [betrokkene 1] gezamenlijk op haar afkwamen en dat de verdachte vrijwel direct werd aangevallen.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend ten aanzien van de beslissingen ter zake van het onder 1 subsidiair ten laste gelegde en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak ten aanzien daarvan op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-03-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:309

Zaaknummer: 17/00030

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: M. Berndsen en K. Canatan

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Beroep op volledige ontoerekenbaarheid verworpen op grond dat de psychotische ontremming aan verdachte zelf te wijten was.

Het middel klaagt dat het hof het verweer dat de feiten niet aan de verdachte kunnen worden toegerekend omdat hij handelde vanuit een (manisch) psychotische ontremming, ten onrechte, althans op ontoereikende gronden, heeft verworpen.

Het hof heeft geoordeeld dat het gebruik van citalopram, propranolol, alcohol en cannabis aanleiding heeft gegeven tot een kortdurende (manisch) psychotische ontremming bij de verdachte die van invloed is geweest op de totstandkoming van diens gewraakte gedragingen. Voorts heeft het hof het door de verdediging gedane beroep op volledige ontoerekenbaarheid verworpen, kennelijk op de grond dat die psychotische ontremming aan de verdachte zelf te wijten is geweest. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. De Hoge Raad neemt daarbij mede in aanmerking dat het hof, niet onbegrijpelijk, heeft vastgesteld dat i) de verdachte naar eigen zeggen kort voor het bewezen verklaarde handelen ‘veel te veel’ alcohol had gedronken, ii) hij bewust ervoor heeft gekozen om die alcohol in combinatie met de citalopram en propranolol te gebruiken, en iii) hij wist dat citalopram en propranolol een ontremmende werking hebben.

Het middel faalt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissing op de vordering van de benadeelde partij [benadeelde 1] en de strafoplegging, de beslissing omtrent de schadevergoedingsmaatregel derhalve daaronder begrepen, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak ten aanzien daarvan op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-03-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:296

Zaaknummer: 17/05739

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 39 Sr

RECHTSPRAAK

Wederrechtelijkheid aanranding bij ‘burgeraanhouding’.

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Het middel richt zich tegen het oordeel van het hof dat de verdachte geen beroep op noodweer toekomt nu geen sprake was van een ogenblikkelijke, ‘wederrechtelijke’ aanranding zoals bedoeld in artikel 41 lid 1 Sr van de verdachte door de aangevers. Het middel voert daartoe onder meer aan dat sprake is geweest van een ‘burgeraanhouding’ waarbij disproportioneel geweld tegen de verdachte is toegepast en dat het hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, heeft geoordeeld dat de toepassing van dit geweld, gelet op artikel 53 Sv, geen ogenblikkelijke, ‘wederrechtelijke’ aanranding opleverde.

Op grond van artikel 53 Sv is het een burger toegestaan om tot aanhouding over te gaan, mits sprake is van een geval van ontdekking op heterdaad en de aanhouding tot doel heeft de verdachte onverwijld over te dragen aan een opsporingsambtenaar. In het geval van een dergelijke ‘burgeraanhouding’ mogen die handelingen worden verricht die in de gegeven omstandigheden noodzakelijk zijn om de verdachte onder controle te krijgen, waar nodig met gepaste dwang of geweld, teneinde hem (onverwijld) te kunnen overdragen aan een opsporingsambtenaar. De vraag welke handelingen in het geval van een dergelijke ‘burgeraanhouding’ mogen worden verricht teneinde de verdachte onder controle te krijgen en hem te kunnen overdragen aan een opsporingsambtenaar dient te worden beantwoord aan de hand van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Van de ene persoon mag in dit verband op grond van zijn hoedanigheid of bijzondere vaardigheden meer worden gevergd op het vlak van de proportionaliteit dan van een ander, waarbij de proportionaliteitseis ertoe strekt te beoordelen of het optreden niet in onredelijke verhouding staat tot het te bereiken doel.

Blijkens de onder 2.2.3 weergegeven overwegingen heeft het hof vastgesteld dat de verdachte op heterdaad is betrapt op een poging tot diefstal toen hij was binnengedrongen in de slaapkamer van de woning van de aangevers en dat hij tot tweemaal toe op zijn vlucht gericht geweld heeft gepleegd, eerst tegen de aangeefster en vervolgens tegen de aangever. Het hof heeft voorts vastgesteld dat de handelingen van de aangevers jegens de verdachte hebben

bestaan uit het dicht duwen van een deur, waarbij de voet van de verdachte klem kwam te zitten, het tegengehouden en stevig vastpakken, het tegen een auto aanduwen en het – toen het vermoeden bestond dat de verdachte de beschikking had over een mes – stevig bij de nek of keel en shirt pakken van de verdachte. Ten slotte heeft het hof vastgesteld dat de verdachte zich los heeft kunnen maken, naar zijn auto is gerend en is weggereden.

Het op die vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat het in het kader van de ‘burgeraanhouding’ door de aangevers tegen de verdachte toegepaste geweld niet disproportioneel was en dat geen sprake was van een ogenblikkelijke ‘wederrechtelijke’ aanranding door de aangevers van de verdachte, zodat aan de verdachte geen beroep op noodweer toekomt, getuigt, gelet op hetgeen onder 2.5 is vooropgesteld, niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van tien maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze negen maanden en twee weken belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-03-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:304

Zaaknummer: 17/00047

Rechters: J. de Hullu, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: I.A. van Straalen

Wetsartikelen: 41 lid 1 Sr, 53 Sv en 6 lid 1 EVRM

RECHTSPRAAK

***Grondslagverlating door ‘geldbedragen’ bewezen te verklaren met
vrijspraak van het meer of anders ten laste gelegde, zodat
bewezenverklaring betrekking heeft op andere geldbedragen dan
specifieke geldbedragen die in tenlastelegging zijn vermeld?***

Het middel klaagt onder meer dat het hof in de zaak met het parketnummer 13-520034-06 bij de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde de grondslag van de tenlastelegging heeft verlaten. Daartoe wordt aangevoerd dat de bewezenverklaring betrekking heeft op andere geldbedragen dan die in de tenlastelegging zijn vermeld.

Het hof heeft, in navolging van de rechtbank – die blijkens hetgeen hiervoor is weergegeven omtrent de door haar onder 1 bewezen verklaarde term ‘geldbedragen’ heeft overwogen dat en waarom het door die term ‘gedekte geldbedrag niet hoger uitvalt dan de in de tenlastelegging genoemde bedragen’ – de tenlastelegging onder 1 kennelijk aldus verstaan dat daarin aan de verdachte onder meer wordt verweten dat hij zich telkens heeft schuldig gemaakt aan het medeplegen van witwassen van ‘een geldbedrag’. Deze – aan de feitenrechter voorbehouden – uitleg van de tenlastelegging is niet onverenigbaar met de bewoordingen ervan en moet in cassatie worden geëerbiedigd. Van die uitleg uitgaande heeft het hof de grondslag van de tenlastelegging niet verlaten door bewezen te verklaren dat de verdachte het witwassen van ‘geldbedragen’ heeft medegepleegd en vrij te spreken van het meer of anders ten laste gelegde.

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2226

Zaaknummer: 17/00920

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: M. Berndsen

Wetsartikelen: 42obis Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over de verwerping door het hof van het door de verdediging gedane beroep op noodweer.

Het middel klaagt onder meer over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Het hof heeft geoordeeld dat aan de verdachte geen beroep op noodweer toekomt. Daartoe heeft het hof overwogen dat weliswaar sprake was van een wederrechtelijke aanranding van de verdachte door de aangeefster, maar dat – kort gezegd – niet aan de hier te stellen proportionaliteitseis is voldaan. Dat oordeel is, in aanmerking genomen hetgeen door de raadsman in hoger beroep is aangevoerd, niet toereikend gemotiveerd. Het hof heeft immers niet duidelijk gemaakt dat en waarom naar zijn oordeel kan worden voorbijgegaan aan de door de verdediging aangevoerde omstandigheid dat de verdachte is gebleven binnen de grenzen van de proportionaliteit doordat de aangeefster een mes in haar handen had en dat mes hem in zijn been heeft geraakt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2223

Zaaknummer: 17/00108

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: B.J. Schadd

Wetsartikelen: 41 lid 1 Sr

RECHTSPRAAK

Telastelegging van ‘bepaald feit’ als bedoeld in artikel 261 Sr?

Plaatsvervangend advocaat-generaal D.J.M.W. Paridaens heeft geconcludeerd dat de Hoge Raad zal volstaan met de constatering dat er geen aanleiding is om in de onderhavige zaak aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en het beroep voor het overige zal verwerpen.

Het middel klaagt over de bewezenverklaring van het onder 2 ten laste gelegde. Het klaagt onder meer dat het oordeel van het hof dat de verdachte de eer en goede naam van de aangeefster [betrokkene 1] heeft aangerand door ‘telastlegging van een of meer bepaalde feiten’ in de zin van artikel 261 Sr, niet begrijpelijk is.

Vooropgesteld moet worden dat sprake is van telastlegging van een ‘bepaald feit’ als bedoeld in artikel 261 Sr, indien het feit op een zodanige wijze door de verdachte is ten laste gelegd dat het een duidelijk te onderkennen concrete gedraging aanwijst. Daarvan is bijvoorbeeld geen sprake indien het ‘feit’ niet het gedrag van de betrokkene betreft maar een eigenschap die hem wordt toegedicht en evenmin, zo het wel gaat om diens gedrag, indien dat gedrag slechts in algemene termen wordt geduid en derhalve niet wordt toegespitst op een voldoende geconcretiseerde gedraging van een bepaalde persoon (vgl. HR 11 oktober 2016, ECLI:NL:HR:2016:2291).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte een bericht heeft verspreid op Facebook met de inhoud ‘IRIS (HERR'oplichter'ass'MAAMI’, waarbij een artikel is weergegeven over de behandeling van een strafzaak tegen een 21-jarige vrouw uit Hoogeveen. Het hof heeft geoordeeld dat de verdachte hiermee de eer en de goede naam ‘van de aangeefster [betrokkene 1]’ heeft aangerand door ‘telastlegging van een of meer bepaalde feiten’. Dit oordeel is niet toereikend gemotiveerd, nu uit de bewijsvoering niet zonder meer kan worden afgeleid dat de uiting ‘IRIS (HERR'oplichter'ass'MAAMI’ en/of de weergave van een artikel over een strafzaak tegen een 21-jarige vrouw – van welk artikel de inhoud niet uit de bewijsvoering blijkt – zijn toegespitst op een of meer voldoende geconcretiseerde gedragingen van de aangeefster [betrokkene 1].

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2240

Zaaknummer: 18/00370

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.P. Snorn

Wetsartikelen: 261 Sr

RECHTSPRAAK

Afzonderlijke bestanden op harde schijf aan te merken als afzonderlijke voorwerpen als bedoeld in artikel 36b Sr?

Het middel komt op tegen de door het hof bevolen onttrekking aan het verkeer van een in beslag genomen externe harde schijf en voert daarbij aan dat het hof niet over ieder afzonderlijk daarop opgeslagen bestand/gegeven een gemotiveerde beslissing heeft genomen.

Het middel berust op de opvatting dat de afzonderlijke bestanden/gegevens op een gegevensdrager evenzovele voorwerpen zijn waarop het beslag rust en zijn te beschouwen als afzonderlijke voorwerpen als bedoeld in artikel 36b Sr. Die opvatting vindt geen steun in het recht, zodat het middel in zoverre faalt.

Het oordeel van het hof dat de harde schijf voor onttrekking vatbaar is, ook zonder dat fotobestanden aan de verdachte ter beschikking worden gesteld, is voorts niet onbegrijpelijk en – ook in aanmerking genomen hetgeen door en namens de verdachte is aangevoerd – toereikend gemotiveerd. Het middel kan daarom ook voor het overige niet tot cassatie leiden.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2244

Zaaknummer: 17/01450

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: B.P.M. Canoy

Wetsartikelen: 36 Sr en 240b Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht dat het hof ter bevestiging van het vonnis van de rechtbank ten onrechte heeft volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv.

Het middel strekt ten betoge dat het hof het vonnis van de rechtbank, waarin is volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv, niet had mogen bevestigen.

De rechtbank heeft in het vonnis volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in de tweede volzin van artikel 359 lid 3 Sv. Hetgeen de verdachte bij de behandeling van de zaak in hoger beroep heeft aangevoerd, kan bezwaarlijk anders worden verstaan dan dat hij vrijspraak heeft bepleit ten aanzien van het ten laste gelegde. Uit de bewoordingen van de tweede volzin van artikel 359 lid 3 Sv volgt dat deze bepaling in ieder geval geen toepassing kan vinden indien door of namens de verdachte ter terechtzitting vrijspraak is bepleit. Gelet op het voorgaande had het hof het vonnis niet mogen bevestigen dan onder de in artikel 423 lid 1 Sv bedoelde aanvulling van gronden, te weten de in de eerste volzin van artikel 359 lid 3 Sv bedoelde weergave van de inhoud van de bewijsmiddelen met betrekking tot het ten laste gelegde.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2252

Zaaknummer: 18/01692

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en A.E.M. Röttgering

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 359 Sv en 423 Sv

RECHTSPRAAK

Blijkt in feitelijk leidinggeven besloten liggend opzet verdachte op verboden gedraging (verwijderen asbest) uit bewijsvoering? Strekt opzet feitelijke leidinggever zich uit tot delictsbestanddeel ('dat door die handeling de bodem kon worden verontreinigd') dat door culpoos bestanddeel wordt bestreken ('redelijkerwijs had kunnen vermoeden')?

Het middel klaagt onder meer over de bewezenverklaring van de feiten 1 en 6.

Het hof heeft feit 1 gekwalificeerd als overtreding ('overtreding van een voorschrift gesteld bij of krachtens artikel 10.1, tweede lid, van de Wet milieubeheer, begaan door een rechtspersoon, terwijl hij daaraan feitelijke leiding heeft gegeven') en feit 6 als misdrijf ('overtreding van een voorschrift gesteld bij of krachtens artikel 13 van de Wet bodembescherming, opzettelijk begaan door een rechtspersoon, terwijl hij daaraan feitelijke leiding heeft gegeven').

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:733, omtrent het feitelijke leidinggeven onder meer het volgende overwogen:

'3.5.1. Pas nadat is vastgesteld dat een rechtspersoon een bepaald strafbaar feit heeft begaan, komt aan de orde of iemand als feitelijke leidinggever daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk is. (...)

3.5.2. Feitelijke leidinggeven zal vaak bestaan uit actief en effectief gedrag dat onmiskenbaar binnen de gewone betekenis van het begrip valt. Van feitelijke leidinggeven kan voorts sprake zijn indien de verboden gedraging het onvermijdelijke gevolg is van het algemene, door de verdachte (bijvoorbeeld als bestuurder) gevoerde beleid. Ook kan worden gedacht aan het leveren van een zodanige bijdrage aan een complex van gedragingen dat heeft geleid tot de verboden gedraging en het daarbij nemen van een zodanig initiatief dat de verdachte geacht moet worden aan die verboden gedraging feitelijke leiding te hebben gegeven. Niet is vereist dat een ander de fysieke uitvoeringshandelingen heeft verricht.

Onder omstandigheden kan ook een meer passieve rol tot het oordeel leiden dat een verboden

gedraging daardoor zodanig is bevorderd dat van feitelijke leidinggeven kan worden gesproken. Dat kan in het bijzonder het geval zijn bij de verdachte die bevoegd en redelijkerwijs gehouden is maatregelen te treffen ter voorkoming of beëindiging van verboden gedragingen en die zulke maatregelen achterwege laat.

3.5.3. In feitelijke leidinggeven ligt een zelfstandig opzetvereiste op de verboden gedraging besloten. Voor dit opzet van de leidinggever geldt als ondergrens dat hij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat de verboden gedraging zich zal voordoen. Van het bewijs van dergelijke aanvaarding kan – in het bijzonder bij meer structureel begane strafbare feiten – ook sprake zijn indien hetgeen de leidinggever bekend was omtrent het begaan van strafbare feiten door de rechtspersoon rechtstreeks verband hield met de in de tenlastelegging omschreven verboden gedraging. Een ander voorbeeld van een geval waarin onder omstandigheden voldaan kan zijn aan het voor de feitelijke leidinggever geldende opzetvereiste biedt een leidinggever die de werkzaamheden van een onderneming zo organiseert dat hij ermee rekening houdt dat de aan de betrokken werknemers gegeven opdrachten niet kunnen worden uitgevoerd zonder dat dit gepaard gaat met het begaan van strafbare feiten.’

Het middel voert ten aanzien van de bewezenverklaring van feit 1 aan dat uit de bewijsvoering het in het feitelijke leidinggeven besloten liggende opzet van de verdachte op de verboden gedraging niet blijkt.

Het hof heeft met betrekking tot feit 1 vastgesteld dat:

- de verdachte bestuurder was van [A] B.V.;
- de verdachte als directeur de dagelijkse leiding had en de eindverantwoordelijkheid droeg;
- de verdachte de kippenstallen in 1977 zelf heeft laten bouwen;
- op aanwijzing van de verdachte en in overleg met hem de bedrijfsleider in 2011 is begonnen met de verbouwing van de kippenstallen, waarbij openingen zijn gezaagd in de wandbeplating van die kippenstallen;
- in die wandbeplating asbest zat.

Het hof heeft voorts overwogen dat, gelet op de omstandigheid dat de kippenstallen vóór 1993 zijn gebouwd, het een feit van algemene bekendheid is dat ‘zich in dergelijke bouwwerken – met name die met een agrarische bestemming – (ook in wandplaten) asbesthoudende materialen kunnen bevinden’.

In deze overwegingen ligt als het oordeel van het hof besloten niet alleen dat de verdachte – in aanmerking genomen zijn betrokkenheid bij de werkzaamheden aan de kippenstallen door het laten verwijderen van mogelijk asbesthoudende wandbeplating – als bestuurder en directeur bevoegd en redelijkerwijs gehouden was maatregelen te nemen ter voorkoming van de verboden gedraging van de rechtspersoon, hij dit heeft nagelaten en hij daardoor deze gedraging heeft bevorderd, maar ook dat hij bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat de verboden gedraging zich zou voordoen. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Voor zover het middel daarover klaagt, faalt het.

Het middel klaagt wat betreft feit 6 over het oordeel van het hof ‘dat het “redelijkerwijs kunnen vermoeden (dat de bodem verontreinigd kon worden)” voldoende is voor het bewijs van het voor leidinggeven vereiste opzet’.

De klacht faalt omdat deze berust op de onjuiste opvatting dat het opzetvereiste zich in een geval als het onderhavige ook uitstrekt tot het delictsbestanddeel ‘dat door die handeling de bodem kon worden verontreinigd’. Die opvatting vindt immers geen steun in het recht, omdat blijkens de delictsomschrijving ten aanzien van dat bestanddeel ook ‘redelijkerwijs had kunnen vermoeden’ toereikend is.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2247

Zaaknummer: 17/01292

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 1 WED, 2 WED, 13 Wet bodembescherming en 10 Wet milieubeheer

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over de afwijzing door het hof van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak.

Het middel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak.

Een verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting kan ter terechtzitting worden gedaan door de verdachte of diens op de voet van artikel 279 Sv gemachtigde raadsman. Ook de raadsman die niet is gemachtigd tot het voeren van de verdediging van de ter terechtzitting niet-verschenen verdachte, kan ter terechtzitting een verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting doen voor zover dat verzoek wordt gedaan met het oog op de effectuering van het aanwezigheidsrecht van de verdachte of ten behoeve van het alsnog verkrijgen van de in artikel 279 lid 1 Sv bedoelde machtiging. Overeenkomstig artikel 329 en 330 Sv wordt beslist op het verzoek nadat het Openbaar Ministerie daaromtrent is gehoord.

Nadat in voorkomende gevallen gelegenheid is geboden voor nadere toelichting of het overleggen van bewijsstukken, kan de rechter het verzoek reeds – dat wil zeggen: zonder dat tot de hierna weer te geven afweging van belangen wordt overgegaan – afwijzen op de grond dat de aan het verzoek ten grondslag gelegde omstandigheid niet aannemelijk is.

Indien zich niet het geval voordoet dat de aan het verzoek ten grondslag gelegde omstandigheid niet aannemelijk is geoordeeld, dient de rechter een afweging te maken tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen. Het gaat daarbij om het belang van de verdachte bij het kunnen uitoefenen van zijn in artikel 6 lid 3 onder c EVRM gewaarborgde aanwezigheidsrecht – waaronder het recht om zich in zijn afwezigheid ter terechtzitting door een daartoe uitdrukkelijk gemachtigde raadsman te doen verdedigen – en, kort gezegd, het belang dat niet alleen de verdachte maar ook de samenleving heeft bij een doeltreffende en spoedige berechting. Van deze afweging, waarbij de aan het verzoek tot aanhouding ten grondslag gelegde gronden moeten worden betrokken, dient de rechter in geval van afwijzing van het verzoek blijk te geven in de motivering van zijn beslissing. In cassatie kan die motivering slechts op haar begrijpelijkheid worden getoetst (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1934).

Het hof heeft de afwijzing van het verzoek tot aanhouding met het oog op de effectuering van het aanwezigheidsrecht van de verdachte erop gegrond dat de vergissing van de verdachte in de zittingsdatum van het hoger beroep voor zijn eigen rekening komt en dat de datum van de behandeling van het hoger beroep voorafgaand aan het uitroepen van de zaak bij de verdachte bekend was, maar heeft niet geoordeeld dat de aan het verzoek ten grondslag gelegde omstandigheid niet aannemelijk is. Gelet hierop had het hof bij zijn beslissing op het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak in zijn motivering blijk moeten geven van de afweging van belangen als hiervoor onder 2.3 vermeld.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2229

Zaaknummer: 17/01397

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: S. Ben Tarraf

Wetsartikelen: 416 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht Openbaar Ministerie over de maatstaf bij de beoordeling van het klaagschrift.

Het middel klaagt onder meer dat de rechtbank bij de beoordeling van het klaagschrift een onjuiste maatstaf heeft toegepast.

In cassatie moet ervan worden uitgegaan dat onder [betrokkene 1] op de voet van artikel 94 Sv beslag is gelegd op de in het klaagschrift bedoelde personenauto die volgens de klager hem in eigendom toebehoort. Te dezen doet zich dus het geval voor dat een ander dan de beslagene, stellende dat het in beslag genomen voorwerp aan hem in eigendom toebehoort, zich bij de rechtbank beklagt over de voortdrijving van het beslag en het uitblijven van een last tot teruggave aan hem. In een zodanig geval dient de rechter

(a) te beoordelen of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert en, zo nee,

(b) de teruggave van het in beslag genomen voorwerp te gelasten aan de klager indien deze redelijkerwijze als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd.

Het door artikel 94 Sv beschermde belang van strafvordering verzet zich onder meer tegen teruggave indien niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer zal bevelen (vgl. HR 12 januari 2016, ECLI:NL:HR:2016:19).

Het oordeel van de rechtbank dat het belang van strafvordering zich niet verzet tegen teruggave van de personenauto aan de klager omdat 'uit de stukken en het verhandelde in raadkamer is gebleken dat er veel onduidelijkheid bestaat over de grondslag van de inbeslagneming van de personenauto en wie als rechtmatige eigenaar van de personenauto kan worden aangemerkt' is zonder nadere motivering, die ontbreekt, niet begrijpelijk, nu daaruit niet zonder meer volgt dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring zal bevelen. Hierbij neemt de Hoge Raad mede in aanmerking dat de rechtbank niet heeft doen blijken zich voldoende rekenschap te hebben gegeven van de mogelijke toepasselijkheid van artikel 33a lid 2 Sr, ingevolge welke bepaling

ook voorwerpen die aan een ander dan de veroordeelde toebehoren vatbaar kunnen zijn voor verbeurdverklaring.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikkingen wijst de zaak terug naar de Rechtbank Oost-Brabant, zittingsplaats 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2241

Zaaknummer: 18/00838

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Wetsartikelen: 94 Sv, 552a Sv en 33a Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht omtrent de afwijzing door het hof van het door de verdediging gedane verzoek tot het horen van getuigen.

Advocaat-generaal F.W. Bleichrodt heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, teneinde op het bestaande hoger beroep te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt dat de afwijzing door het hof van het door de verdediging gedane verzoek [betrokkene 2] en [betrokkene 1] als getuige te horen, onbegrijpelijk dan wel ontoereikend is gemotiveerd.

Of een verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd alsook of het dient te worden toegewezen, zal de rechter in het licht van alle omstandigheden van het geval – en met inachtneming van het toepasselijke criterium – moeten beoordelen. De rechter dient, indien hij een verzoek afwijst, de feitelijke en/of juridische gronden waarop die afwijzing berust, in het proces-verbaal van de terechtzitting dan wel de uitspraak op te nemen. Die rechterlijke motiveringsplicht steunt mede op artikel 6 EVRM (vgl. HR 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015).

Omtrent deze motiveringsverplichting zijn wegens de vele, uiteenlopende situaties die zich kunnen voordoen, geen nadere algemene regels te geven. De mate waarin een afwijzing van een verzoek tot horen van getuigen dient te worden gemotiveerd, wordt mede bepaald door de aard van het onderwerp waarover de getuige zou kunnen verklaren alsmede de aard en de indringendheid van de door de verdediging aangevoerde argumenten om hem te horen, terwijl tevens betekenis toekomt aan het procesverloop, waaronder ook het stadium waarin het verzoek is gedaan. In cassatie gaat het bij de beoordeling van de afwijzing van een verzoek tot het horen van getuigen in de kern om de vraag of de beslissing begrijpelijk is in het licht van – als waren het communicerende vaten – enerzijds hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd en anderzijds de gronden waarop het is afgewezen (vgl. HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1496).

Het hof heeft het verzoek tot het horen van [betrokkene 2] en [betrokkene 1], dat eerst in hoger beroep bij pleidooi is gedaan, met toepassing van het noodzaakcriterium afgewezen op de grond dat dit verzoek onvoldoende is onderbouwd. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd, in aanmerking genomen dat de verdediging – met slechts een globale verwijzing naar het proces-verbaal betreffende het verhoor van [betrokkene 1] alsmede het aanhalen van één vraag uit het proces-verbaal met betrekking tot het verhoor van [betrokkene 2], zonder daarin het verloop en de inhoud van de politieverhoren als geheel te betrekken – aan het verzoek naar het oordeel van het hof enkel de suggestie ten grondslag heeft gelegd dat de betrouwbaarheid van de door [betrokkene 2] en [betrokkene 1] bij de politie afgelegde verklaringen is aangetast door de wijze waarop die verklaringen tot stand zijn gekomen.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2246

Zaaknummer: 17/02206

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: M.W.G.J. Ijsseldijk

Wetsartikelen: 6 EVRM, 315 Sv en 415 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht dat het hof het vonnis van de politierechter niet zonder meer met slechts opgave van bewijsmiddelen had mogen bevestigen.

Het middel bevat onder meer de klacht dat het hof het vonnis van de politierechter, waarin is volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv, niet zonder meer had mogen bevestigen.

De raadvrouw van de verdachte heeft bij de behandeling van de zaak in hoger beroep vrijspraak bepleit ten aanzien van het ten laste gelegde. Uit de bewoordingen van artikel 359 lid 3 Sv volgt dat deze bepaling in ieder geval geen toepassing kan vinden indien door of namens de verdachte ter terechtzitting vrijspraak is bepleit. Gelet op het voorgaande had het hof het vonnis niet mogen bevestigen dan onder de in artikel 423 lid 1 Sv bedoelde aanvulling van gronden, te weten de in de eerste volzin van artikel 359 lid 3 Sv bedoelde weergave van de inhoud van de bewijsmiddelen met betrekking tot het ten laste gelegde (vgl. HR 6 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2026).

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2230

Zaaknummer: 17/01496

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: A.P. Visser

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over de toewijzing van de vordering van de benadeelde partij en de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel.

Het middel klaagt dat het hof de vordering van de benadeelde partij Connexxion voor zover deze betreft de proceskosten ten bedrage van € 200 ten onrechte heeft toegewezen en dat het hof in verband daarmee ten onrechte een schadevergoedingsmaatregel heeft opgelegd.

Voor toewijzing van een vordering tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 51f lid 1 Sv komt alleen die schade in aanmerking die rechtstreeks is geleden door het strafbare feit. De kosten van rechtsbijstand zijn niet als zodanige rechtstreekse schade aan te merken. Dat brengt mee dat dergelijke kosten ook niet in aanmerking kunnen worden genomen bij de oplegging van de in artikel 36f lid 1 Sr voorziene maatregel. Indien een benadeelde partij dergelijke proceskosten als onderdeel van de schade in de zin van artikel 51f Sv vordert, dient zij in zoverre in die vordering niet-ontvankelijk te worden verklaard. Door een benadeelde partij gemaakte kosten voor rechtsbijstand zijn te rekenen tot de proceskosten waaromtrent de rechter ingevolge het bepaalde in artikel 592a Sv in de daar bedoelde gevallen een afzonderlijke beslissing dient te geven, die ingevolge het bepaalde in artikel 361 lid 6 Sv in het vonnis dient te worden opgenomen (vgl. HR 11 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:653).

Het hof heeft onder het toegekende bedrag aan schadevergoeding naast de geleden materiële schade van in totaal € 1.335,09 ook de kosten voor rechtsbijstand tot een bedrag van € 200 begrepen. Dientengevolge heeft het hof die kosten ook in aanmerking genomen bij de oplegging van de maatregel van artikel 36f lid 1 Sr. Daarmee heeft het hof miskend hetgeen hiervoor onder 2.3 is overwogen. De bestreden uitspraak kan daarom in zoverre niet in stand blijven. In aanmerking genomen dat de kosten voor rechtsbijstand in hoger beroep niet zijn betwist, zal de Hoge Raad, met vernietiging van de bestreden uitspraak in zoverre, doen wat het hof had behoren te doen.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissing op de vordering van de benadeelde partij Connexxion en de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel, wijst de vordering tot schadevergoeding van de benadeelde partij toe tot een bedrag van € 1.335,09, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 12

augustus 2016 tot aan de dag der algehele voldoening, en veroordeelt de verdachte dit bedrag tegen een behoorlijk bewijs van kwijting te betalen aan de benadeelde partij, verklaart de benadeelde partij niet-ontvankelijk in de vordering tot schadevergoeding voor zover deze betreft de kosten van rechtsbijstand, verwijst de verdachte in de kosten die de benadeelde partij heeft gemaakt, bestaande uit € 200 ter zake van rechtsbijstand, alsmede uit de kosten die zij ten behoeve van de tenuitvoerlegging nog moet maken, legt aan de verdachte de verplichting op tot betaling aan de Staat, ten behoeve van de benadeelde partij, van een bedrag van € 1.335,09, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door 23 dagen hechtenis, bepaalt dat, indien en voor zover de verdachte heeft voldaan aan zijn verplichting tot betaling aan de Staat, daarmee zijn verplichting tot betaling aan de benadeelde partij in zoverre komt te vervallen en andersom dat, indien en voor zover de verdachte heeft voldaan aan zijn verplichting tot betaling aan de benadeelde partij, daarmee zijn verplichting tot betaling aan de Staat in zoverre komt te vervallen en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2233

Zaaknummer: 17/02841

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: V.A. Groeneveld

Wetsartikelen: 361 Sv, 36f Sr en 51f Sv

RECHTSPRAAK

Heeft de behandeling van het klaagschrift in het openbaar plaatsgevonden?

Het middel klaagt dat de behandeling van het klaagschrift niet in het openbaar heeft plaatsgevonden.

Artikel 552a lid 6 Sv bepaalt dat de behandeling van het klaagschrift door de raadkamer plaatsvindt in het openbaar. Dit voorschrift is van zodanige betekenis dat – behoudens toepassing van artikel 22 lid 2 en 3 Sv – de niet-naleving daarvan leidt tot nietigheid van het onderzoek en van de naar aanleiding daarvan gegeven beschikking.

Het proces-verbaal van de behandeling door de raadkamer houdt niet in dat de behandeling in het openbaar heeft plaatsgevonden, zodat het ervoor moet worden gehouden dat dit niet is gebeurd, terwijl ook niet blijkt dat toepassing is gegeven aan artikel 22 lid 2 en 3 Sv.

Op grond van hetgeen hiervoor is overwogen, lijdt de bestreden beschikking aan nietigheid.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Zeeland-West-Brabant, zittingsplaats Breda, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2237

Zaaknummer: 17/04920

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.J.A. van Dorst en Y. Buruma

Advocaten: J.J.J. van Rijsbergen

Wetsartikelen: 94 Sv, 552a Sv en 22 Sv